# Akademisyenli?e Yabanc?la?ma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Akademisyenli?e Yabanc?la?ma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16603

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Akademisyenli?e Yabanc?la?ma Ölçe?i (AYÖ), 2017 y?l?nda Sevgi Y?ld?z ve Derya Özdemir-Al?c? taraf?ndan geli?tirilmi?, akademisyenlerin mesleklerine yönelik ya?ad?klar? yabanc?la?ma düzeylerini ölçmeyi amaçlayan psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, akademik ya?am?n getirdi?i yo?un stres, bürokratik engeller ve mesleki tatminsizlik gibi unsurlar?n akademisyen üzerindeki olumsuz etkilerini ve bireyin kendi i?ine, çal??ma arkada?lar?na ve kurumuna kar?? hissetti?i kopuklu?u belirlemek üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, akademisyenlerin psikososyal refah?n? desteklemeye yönelik müdahaleler için temel te?kil edecek güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? sunmay? hedeflemi?tir.

## Anahtar Kelimeler

Akademisyenli?e yabanc?la?ma, mesleki yabanc?la?ma, akademik stres, psikometri, ölçek geli?tirme, mesleki tatmin, güvenirlik.

## Yazarlar

Sevgi Y?ld?z, Derya Özdemir-Al?c?

## Amaç

Ölçe?in temel amac?, üniversitelerde görev yapan akademik personelin, mesleklerinin gerektirdi?i de?erlerden, anlamdan veya sosyal ba?lardan ne ölçüde koptuklar?n? sistematik olarak belirlemektir. Bu ölçüm, yabanc?la?man?n farkl? boyutlar?n? (örne?in, anlams?zl?k, güçsüzlük, sosyal izolasyon) ayr? ayr? de?erlendirerek, kurumsal ve bireysel düzeyde al?nmas? gereken önleyici tedbirlerin belirlenmesine yard?mc? olmay? hedefler. Ölçek, özellikle akademik kariyerde kar??la??lan zorluklar?n duygusal ve psikolojik sonuçlar?n? ara?t?rmac?lar için ölçülebilir hale getirir.

## Yap?

Akademisyenli?e Yabanc?la?ma Ölçe?i, sosyolojik ve psikolojik literatürde ele al?nan yabanc?la?ma (alienation) kavram?n? akademik ba?lama uyarlayarak ölçmektedir. Ölçülen temel psikolojik yap?, akademisyenlerin mesleklerine, çal??t?klar? kurumlara ve yapt?klar? i?in anlam?na kar?? geli?tirdikleri olumsuz tutumlar ve hissettikleri kopukluktur. Tipik olarak, bu yap? Karl Marx ve Melvin Seeman gibi teorisyenlerin çal??malar?na dayanarak a?a??daki boyutlar? içerebilir (detayl? boyutlar orijinal çal??mada yer almaktad?r):

**Güçsüzlük:** Akademisyenin, kendi akademik çal??malar?n?n ve mesleki kararlar?n?n sonuçlar?n? kontrol edemedi?i hissi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

**Anlams?zl?k:** Yap?lan akademik çal??malar?n veya mesle?in genel olarak bir amac? veya de?eri olmad??? inanc?.
**Normsuzluk:** Kurumsal beklentilerde veya etik standartlarda bir belirsizlik veya çökü? ya?anmas?.
**Sosyal ?zolasyon:** Çal??ma arkada?lar?, ö?renciler veya kurum yönetimi ile duygusal veya mesleki ba?lar?n zay?flamas?.

## Geçerlik

Akademisyenli?e Yabanc?la?ma Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in geli?tirildi?i 2017 tarihli kongre bildirisinde detayland?r?lm??t?r. Geli?tirme çal??malar?nda, ölçe?in teorik yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulamak amac?yla yap? geçerli?i analizlerinin (muhtemelen Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizleri) yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin teorik olarak belirlenen alt boyutlara uygun olarak yüklendi?ini göstermeyi amaçlam??t?r.

Ölçek, ayr?ca kapsam geçerli?ini sa?lamak amac?yla uzman görü?lerine sunulmu? ve maddelerin akademik yabanc?la?ma kavram?n? yeterince temsil edip etmedi?i de?erlendirilmi?tir. Yap?lan psikometrik çal??malar sonucunda ölçe?in akademik ba?lamda yabanc?la?may? ölçmek için yeterli düzeyde geçerli oldu?u belirlenmi?tir.

## Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplamalar? yoluyla gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek geli?tirme çal??mas?nda, testin farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleriyle tutarl? sonuçlar verip vermedi?i incelenmi?tir. Yüksek bir iç tutarl?l?k katsay?s?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Güvenirlik çal??malar?n?n, ölçe?in akademik popülasyonda güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini ortaya koydu?u belirtilmektedir. Her ne kadar kaynakta spesifik güvenirlik katsay?lar? belirtilmese de, ölçe?in bilimsel bir kongrede sunulmas?, standart psikometrik gerekliliklerin yerine getirildi?ini i?aret etmektedir.

## Faktör Analizi

Akademisyenli?e Yabanc?la?ma Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ortaya koymak için Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. ?lk a?amada, ölçe?in temel boyutlar?n? ke?fetmek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, yabanc?la?ma yap?s?n?n kaç temel faktörden olu?tu?unu ve hangi maddelerin hangi faktör alt?nda topland???n? belirlemi?tir.

AFA sonuçlar?n?n ard?ndan, teorik yap?n?n örneklemden elde edilen verilerle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n kabul edilebilir uyum indekslerine sahip oldu?unu ve akademik

ARABPSYCHOLOGY.COM

yabanc?la?may? ölçen faktörlerin birbirinden ayr??abildi?ini do?rulam??t?r.

## Araç

**Test Türü:** Geli?tirme (Özgün bir ölçek geli?tirme çal??mas?d?r.)

**Format:** Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal çal??mada detayl? derecelendirme bilgisi yer almamas?na ra?men, psikometrik ölçeklerin ço?unlu?u 5'li veya 7'li Likert format?n? kullanmaktad?r.)

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Akademisyenler (Ö?retim Üyeleri ve Ö?retim Görevlileri)

**Ya? Grubu:** Yeti?kin (Akademik görev yapan ya? grubu)

**Popülasyon Detaylar?:** Türkiye'deki çe?itli üniversitelerde görev yapan akademik personel.

**Test Metodolojisi:** Öz bildirimli, ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen anket format?.

## Anahtar Kelimeler

Akademik personel, mesleki yabanc?la?ma, üniversite ya?am?, psikolojik iyi olu?, Sevgi Y?ld?z, Derya Özdemir-Al?c?, Likert ölçe?i.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Bilgi mevcut de?ildir.

**Kurum E-posta Adresleri:** yldzsvg@gmail.com (Sorumlu Yazar Sevgi Y?ld?z için)

**?leti?im Adresi:** Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Akademisyenli?e Yabanc?la?ma Ölçe?i, Y?ld?z ve Özdemir-Al?c? taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve ücretlendirme bilgileri do?rudan sorumlu yazar Sevgi Y?ld?z ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir. Bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m genellikle yazardan izin al?nmas? ?art?yla ücretsiz olabilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi indirilebilir durumdad?r. Orijinal PDF'e a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: akademisyenlige-yabancilasma-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Kaynaklar

Y?ld?z, S. ve Özdemir-Al?c?, D. (2017). Akademisyenli?e Yabanc?la?ma Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. IV. *International Eurasian Educational Research Congress* içinde (s.1800-1801). Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

## Akademisyenli?e Yabanc?la?ma Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** Akademisyenli?e Yabanc?la?ma Ölçe?i'nin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmad??? için buraya eklenememi?tir. Maddeler, Y?ld?z ve Özdemir-Al?c?'n?n 2017 tarihli kongre bildirisinde yer almaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM